

عنوان مقاله:

اراده از نگاه عارفان

محل انتشار:

فصلنامه علمی پژوهشی متین (امام خمینی و انقلاب اسلامی)، دوره 4، شماره 15 (سال: 1381)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

فاطمه طباطبایی - مدیر گروه عرفان اسلامی پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی

خلاصه مقاله:

چکیده: مبحث اراده از مقولات مهم و پرجاذبه ای است که در برخی از شاخه های علوم انسانی مطرح بوده و علما هر یک از منظر خود به شرح و تفسیر آن پرداخته اند. در عرفان اسلامی نیز از جایگاه رفیعی برخوردار است تا آنجا که این مبحث تا ساحت ربوبی کشیده می شود. در این مقاله ضمن تبیین نظر برخی عرفا درباره اراده به این نکته اشاره می شود که چگونه می توان این حقیقت به ظاهر متناقض را که از یکسو توصیه بزرگان معرفت به برخورداری و متصف شدن به آن و از دیگر سو رمز جاودانگی و بقا بعد از فنا در نفی آن است در کنار یکدیگر نشانند و هر دو را صحیح دانست و در نهایت نظریه امام خمینی مطرح می گردد مبنی بر اینکه اول بار خالق هستی خواستاری توأم با عطوفت را نثار مخلوق نموده تا انسان دریابد که سیر به سوی کمال هم «مراد» خداوند است و هم مقدر انسان و این مطلب هرگز منافاتی با اراده انسان مقهور نخواهد داشت. خلاصه مایشینی: "در این مقاله ضمن تبیین نظر برخی عرفا درباره اراده به این نکته اشاره می شود که چگونه می توان این حقیقت به ظاهر متناقض را که از یکسو توصیه بزرگان معرفت به برخورداری و متصف شدن به آن و از دیگر سو رمز جاودانگی و بقا بعد از فنا در نفی آن است در کنار یکدیگر نشانند و هر دو را صحیح دانست و در نهایت نظریه امام خمینی مطرح می گردد مبنی بر اینکه اول بار خالق هستی خواستاری توأم با عطوفت را نثار مخلوق نموده تا انسان دریابد که سیر به سوی کمال هم «مراد» خداوند است و هم مقدر انسان و این مطلب هرگز منافاتی با اراده انسان مقهور نخواهد داشت. در چنین موضع و مرتبتی است که «تفویض» نه تنها مخالف براهین متقن نیست زیرا چنین انسانی ولی کامل و دارای نفس قوی ای است که قادر بر اعدام و ایجاد، امانه و احیا خواهد بود و «تفویض» قدرت بر چنین انسانی این نتیجه را می دهد که او نیز همه قدرت و اراده و هستی خود را ظل اراده حق تعالی بداند و اراده نکند مگر آنچه را که او بخواهد حرکتی انجام ندهد چه در خلق و ایجاد و چه در تشریع و تربیت جز آنچه مطابق نظام اصلاح و احسن باشد [خمینی ۱۳۷۸: ۵۵۱] و شاید بتوان یکی از اسرار آیه شریفه «افوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد» را بیان این حقیقت عرفانی دانست که گویی خدا در تفویض هم با بنده راستین خود مبادله محبت می کند در چنین باوری است که راز و رمز خلقت و عبادت دریافته می شود که همه و همه برای رسیدن انسان به جایگاه اصلی و حقیقی خویش که همانا «نفوذ اراده فاعله نفس» [خمینی ۱۳۷۸: ۳۲۵] و محابه و تبادل محبت میان خالق و مخلوق است، تحقق یابد.

کلمات کلیدی:

مرید، مراد، اراده، طلب، عرفان، حق، انسان، سالک، کاشانی، صفات، حقیقت، خدا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1933511>

